

ПОСЛЕДОВАТЕЛЕН ДОКУМЕНТ

Улогата на младинската работа во спречувањето на радикализмот и насилниот екстремизам

Вовед

Младите луѓе се важен фокус во спречувањето на радикализмот со оглед на тоа дека тие може да бидат многу ранлива група. Тешко е да се дојде до некои особено ранливи луѓе. **Треба да бидат вклучени младинските работници и другите стручни лица што работат со млади луѓе во социјалните опкружувања** за да откријат рани знаци на радикализација и да понудат алтернативи. Тие може да бидат и позитивни примери или ментори. Младинските работници се обучени и искусни за работа со млади во врска со многу проблематични теми (дрога, сексуална експлоатација, коцкање, банди) и може да ги искористат овие вештини за да придонесат во спречувањето на радикализацијата¹.

Во 2017 година на европско ниво беа подготвени **неколку прирачници и алатки** за да им се помогне на младинските работници активни во оваа област. Примери се *„Придонесот на младинската работа за спречување на маргинализацијата и на насилниот радикализам“* на Генералниот директорат за образование и култура (ГД за образование и култура) и *„Младите луѓе и екстремистичкиот ранец“* на Британскиот совет и САЛТО. По овие одлични изданија имаше и други, како што е *„Превентивната улога на отворената младинска работа во радикализацијата на отворената младинска работа“* од Вернер Принзјакович (Werner Prinzjakowitsch).

За овие напори се дискутираше на состанокот за *„Улогата на младинската работа во спречувањето на радикализацијата“* на РАН МФ&З на 6-7 декември 2017. Овој експост документ ги опишува резултатите од оваа дискусија и ги нагласува **клучните препораки и методологии**. Младинските работници и други експерти може да го користат овој документ како водич на суштинските часови за спречување насилен екстремизам (СНЕ) во нивниот сектор и да се упатуваат на дополнителната литература за подетален материјал.

Експост документ напишан од **Мерле Вердегал (Merle Verdegaal)** и **Весел Ханстра (Wessel Haanstra)** од Центарот за извонредност РАН. Ставовите изразени во овој документ се ставови на авторите и не мора да значи дека се одраз на гледиштата на Центарот за извонредност РАН, Европската комисија или некоја друга институција.

¹ стр. 46. ГД за образование и култура (2017)

Centre of Excellence

Постојни напори

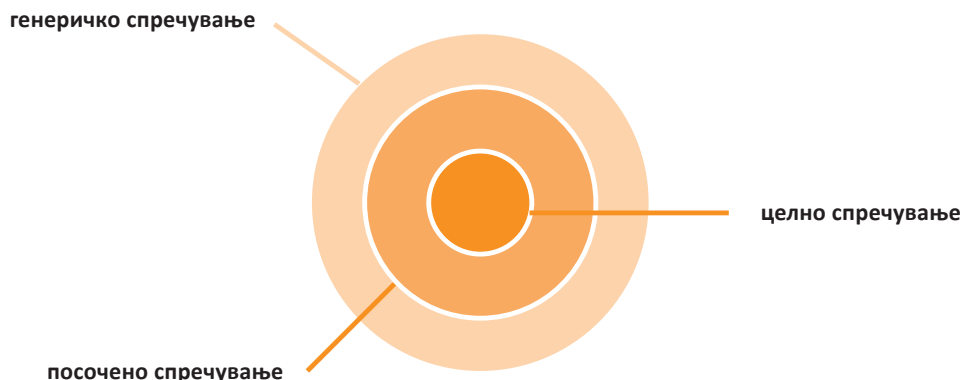
РАН МФ&З планираа во 2017 година да подготват прирачник за **„Улогата на младинската работа во спречувањето на радикализмот и насилниот екстремизам“**. Овој прирачник ќе биде за младите луѓе и на младинските работници ќе им даде моќ да ги спречат радикализмот и насилниот екстремизам (СНЕ), а ќе обезбеди и пораки за креаторите на политиките за оваа тема. Во меѓувреме подготвени се неколку прирачници и водечки документи на оваа тема на европско ниво.

Учесниците на состанокот на РАН МФ&З на 6-7 декември дискутираа за овие публикации и заклучија дека секој од нив има сопствена сила и пристап кон младинската работа и дека се дополнуваат една со друга. Со комбинирање на методологиите, препораките и на вежбите од сите тие напори, младинските работници ќе бидат добро подготвени и информирани за опциите за спречување радикализација како младински работници. Кога знаат за СНЕ, младинските работници може да познаат што **не** е радикализам и екстремизам, како се спречуваат стигматизацијата и непотребната штета. Учесниците нагласија дека младинската работа не треба да биде прекумерно инструментализирана за напори, како што е СНЕ. Ова ја отсликува општата порака што произлегува од овие нови публикации и за неа се дискутира во овој документ: спречувањето радикализација може да се направи преку надградување на клучната сила на младинската работа општо: зајакнување на младите луѓе.

Придонесот на младинската работа во спречувањето на маргинализацијата и насилниот радикализам – ГД за образование и култура

ГД за образование и култура издаде практичен сет алатки за придонесот на младинската работа во спречувањето на маргинализацијата и насилниот радикализам. Расправа дека младинската работа *„ѝ припаѓа на областа образование (надвор од училиште), како и специфични активности во слободното време организирани од професионални или од доброволни младински работници и младински лидери“*. Вредноста на младинската работа е во прифаќањето на потребата за флексибилност и справувањето на реалноста на младите. Младинската работа мора да има своја улога во *„градењето демократска отпорност и во зајакнувањето на младите луѓе за да станат активни учесници во европското демократско општество“*². Во сетот алатки ГД за образование и култура прави разлика меѓу трите вида спречување за кои може да придонесе младинската работа: генеричко, целно и посочено.

² стр. 46 ГД за образование и култура (2017)

Слика 1 „Модел за спречување во три нивоа“³

Генеричко спречување

Генеричкото спречување цели кон сите млади луѓе на недиректен начин. Придонесот на младинската работа на генеричко ниво е за опремување на младите луѓе со животни вештини што придонесуваат во нивната демократска отпорност и ги зајакнуваат нивните демократски вредности.⁴

На ова ниво младинските работници треба:

- ✓ да бидат медијатори и олеснувачи при дискутирањето на тешки теми или теми со кои не се запознаени;
- ✓ да дискутираат за значајни прашања со млади луѓе во сигурна средина;
- ✓ да се осмелат да дискутираат за табу-теми⁵;
- ✓ да ги знаат трендовите, да се осмелат да се сочат со млади луѓе, да се приспособат на реалноста на младите луѓе;
- ✓ да им овозможат на младите луѓе да ги разберат човековите права и демократските вредности во практиката;
- ✓ да бидат свесни за сопствените вредности и идентитет; да ја оценат сопствената способност за самоодразување, критичко размислување и за емоционална отпорност;
- ✓ да поттикнат меѓукултурни и меѓурелигиски дискусии што ја истакнуваат важноста на заедничките вредности;
- ✓ најдобро да ги искористат постојните можности за обука за процесите на насилан радикализам;
- ✓ да обезбедат позитивен наратив за идеологиите за борба против екстремизмот;
- ✓ да ги информираат младите луѓе за јавните антидискриминациски мрежи.

Има големо совпаѓање меѓу целите и активностите на младинската работа општо и целите и активностите на генеричкото спречување. Ова го потенцира важниот заклучок: младинската работа како таква е важна алатка за спречување радикализација.

³ стр. 16 ГД за образование и култура (2017)

⁴ стр. 7. ГД за образование и култура (2017)

⁵ РАН МФ&З издание (2018)

Centre of Excellence

Целно спречување

Целното спречување цели кон младите луѓе што покажуваат тенденција кон или се заинтересирани за антидемократски, екстремистички идеологии (или фрагменти од овие идеологии) и пропаганда. Понатаму тие може да се доближат до екстремистичките групи или можеби веќе биле во контакт со такви групи⁶. На ниво на целно спречување, младинската работа може да биде ефикасна и со поединци и кај групи.

На ова ниво младинските работници треба:

- ✓ да бидат свесни кога младите луѓе ќе ги прекинат врските со своите социјални групи: ова може да е знак за насилан радикализам;
- ✓ да се обидат да ги уочат сигналите и правилно да ги оценат: често тие се многу очигледни;
- ✓ да воспостават/изградат доверлива врска пред да го соочат младиот човек со идеолошките прашања;
- ✓ да работат со начинот на размислување на младите;
- ✓ да се запознаат со социјалниот контекст околу младите и да бидат подготвени да интервенираат на терен;
- ✓ да користат образовни активности соодветни за возраста за да спречат младите луѓе да бидат уште повеќе инволвирани во екстремистичките кругови;
- ✓ да ги дознаат мотивите и причините кај младите луѓе за вклучување во екстремистички групи и да развијат стратегии и социјални алтернативи;
- ✓ да создадат простор и да се вклучат во дијалогот – да се обучат за техники за олеснување на дијалогот;
- ✓ да се запознаат со процесите и со динамиката на насилниот радикализам и на пропагандата, како и со мотивите и привлекувањето.

Целното спречување не е во толкава мера дел од секојдневното работење на младинските работници како што е генеричкото спречување. Затоа би било од корист да постои одредено познавање на процесот и на знаците на радикализација. Прирачникот САЛТО⁷ обезбедува претходно знаење на факторите на потиснување и на привлекување во однос на радикализацијата, како и на знаците за радикализација. Сепак, би било добро на семинар да се научи повеќе за откривањето на знаците за радикализација. Повеќе детални информации се ставени на интернет-страницата на Мрежата за свест за радикализација⁸.

На овој состанок на РАН МФ&З учесниците ја споменаа додадената вредност на разиграноста во оваа фаза. Во оваа фаза младите може да се толку зафатени од екстремистичката идеологија така што може да биде тешко започнувањето дијалог. Во тој случај поразиграниот пристап може да создаде простор. Во дополнителниот материјал обезбеден од САЛТО претставени се многу вежби и игри што може да има помогнат на младинските работници да применат такви техники⁹.

⁶ стр. 8 ГД за образование и култура (2017)

⁷ стр. 8 и стр. 21-24 British Council & SALTO Youth (2017)

⁸ Интернет-страница на Мрежата за свест за радикализација (Online)

⁹ SALTO (2017) „Дополнителен материјал“

Centre of Excellence

Посочено спречување

„Посоченото спречување“ цели кон млади луѓе што веќе се вклучени во екстремистичка група или имаат екстремистички идеали и кои сакаат да се отпишат од училиште (или за кои се смета дека би прифатиле поддршка за да се отпишат). Ова спречување треба да го обезбедат само експерти и младински работници што конкретно се обучени за ова¹⁰. Младинските работници, заедно со другите клучни стручни лица, може да им помогнат на младите луѓе да излезат од овие групи.

На ова ниво младинските работници треба:

- ✓ да изградат врска на доверба со младите луѓе со кои работат;
- ✓ да бидат сигурни дека ќе може да одговорат на предизвиците пред да интервенираат;
- ✓ да создадат сојуз со клучни лица во заедницата;
- ✓ да го разберат процесот, да работат на причините и да развијат алтернативи;
- ✓ да му пристапат на семејството, да се запознаат со неговата динамика и да го побараат вистинското лице за да добијат дозвола пред да почнат да интервенираат;
- ✓ да развијат протоколи за безбедност за да гарантираат безбедност за младите луѓе и за самите нив;
- ✓ да соработуваат со експерти од различни сектори, како што се НВО, училишта, правда, безбедност и социјални институции.

Како што е посочено, спречувањето вклучува специјализирано знаење и вештини, сите младински работници не се обучени и подготвени за да вршат ваков вид работа. Младинските работници што не се обучени и подготвени да прават посочено спречување, но сметаат дека е потребно, за тој дел треба да побараат некој обучен колега или експерт.

Младите луѓе и екстремизмот: ранец со ресурси – САЛТО-Младина

САЛТО се фокусира на релевантноста на „граѓанската младинска работа“ во широка област на млади и екстремизам. Овој вид младинска работа се справува со младите луѓе за да придонесат во промените во однос на прашањата што им се важни во секојдневниот живот¹¹. Се надградува на перспективата дека на младите луѓе не треба да им се пристапи како на граѓани во полна смисла на зборот кога се полнолетни, туку треба да им се пристапи како на „граѓани сега“¹²: тие се луѓе со сопствен капацитет за да бидат иницијатори и агенти на социјалната промена и еднакви партнери во правењето на светот место без насилан екстремизам.

¹⁰ стр. 9 ГД за образование и култура (2017)

¹¹ стр. 18 British Council & SALTO Youth (2017)

¹² стр. 2 British Council & SALTO Youth (2017)

Centre of Excellence

Клучни елементи на граѓанската младинска работа се следниве¹³:

- се фокусира повеќе од другите пристапи на „граѓанска писменост“ (што значи да се биде демократски и да се живее демократски?);
- пристапот кон младинската работа е пополитички: ги предизвикува прифатените социјални норми (што е нормално? кој одлучува?);
- ги поддржува младите луѓе кога анализираат силни врски и ја предизвикуваат динамиката на моќта, особено во ситуации каде што се чувствуваат дека им била одземена моќта.

Врз основа на овие клучни елементи, пакетот ресурси обезбедува препораки и различни пристапи за да им помогне на младинските работници да ја разберат и да го спречат радикализмот и да им помогне на младите да го подобрат критичкото размислување¹⁴. Прирачникот обезбедува и практични вежби за секој од овие пристапи:

- **Врска за младинската работа.** Иако е дел од секојдневната работа на младинскиот работник, градењето врска е клучно за справувањето со насилен екстремизам. Успехот на сите други активности со млади луѓе зависи од довербата што се создава на овој начин. Исто така, за младите луѓе е клучен квалитетот на врска за да се чувствуваат дел од одредена заедница.
- **Тим билдинг.** Ова создава значајни врски меѓу младите. Значајните врски може да создадат чувство на припаѓање за кое учесниците на состанокот на РАН МФ&З утврдија дека е од суштинско значење за спречување на радикализацијата.
- **Групна работа.** Преку групната работа младите може да искажат за што се грижат, да разговараат за чувствителни теми, да го подобрат критичкото размислување, да ги предизвикаат стереотипите, митовите, верувањата и перцепциите. Сите овие вештини ќе им помогнат на младите да добијат мотивација за да направат разлика и да бидат активни граѓани во рамките на демократското општество.
- **Граѓански и/или политички ангажман.** Има многу начини на кои може да се поддржи граѓанскиот и политичкиот ангажман на младите луѓе. Тие вклучуваат: воведување граѓанско и политичко образование во училишната средина, создавање можности за волонтирање и служење на локалната заедница, обезбедување дека младите луѓе ги консултираат како дел од процесите на креирање политики и започнување иницијативи за поттикнување на младите луѓе да се регистрираат да гласаат. Да се биде дел од социјалната промена, исто така, помага за да се одговори на чувството на немоќ што може да го искушат младите луѓе – некогаш и преовладува и меѓу оние што се инволвирани во насилниот екстремизам.¹⁵
- **Ангажман во заедницата.** Понекогаш младите луѓе може да чувствуваат дека не се поврзани со другите во нивното соседство, особено ако другите се сомневаат во нив или ако на нив гледаат како на творци на неволји. Ова може да ги оддалечи од општеството и

¹³ стр. 18 British Council & SALTO Youth (2017)

¹⁴ стр. 26-44 British Council & SALTO Youth (2017)

¹⁵ стр. 34 British Council & SALTO Youth (2017)

да ги направи младите поподложни на екстремистичко регрутирање¹⁶. За да се направи да се почувствуваат како дел од општеството првиот чекор што е потребен е да се направат младите да се чувствуваат дека се дел од соседството или од заедницата. Ова може да се постигне преку студиски посети, размена на проекти или со поканување говорници од конкретна етничка или религиозна заедница.

Гореспоменатите пристапи може да им помогнат на младите да изградат спознајна и емоционална отпорност кон екстремизмот и бихевиористичката обврска кон општеството. Овие пристапи во најголем дел може да се категоризираат под општо спречување во рамките на документот ГД за образование и култура (видете страница 3). Сепак, прирачникот САЛТО обезбедува и препораки за приоѓање кон лица што веќе се под влијание на екстремизам (целно и посочено спречување):

- **Емоција:** Да се помогне да се одржат врските на младите луѓе со нивната социјална средина, како и нивното образование.
- **Спознавање:** Дискусијата и дијалогот со цел да се разбере мотивацијата на младите може да ги поттикнат да се искажат и да се развијат во други аспекти од нивниот идентитет, на пример, аспирации во однос на кариерата, културното изразување и спортот.
- **Однесување:** Да се обезбеди дека младиот човек ќе продолжи со ангажман и вклучување во активностите за млади.

На крајот во прирачникот САЛТО се нагласува важноста на тоа да се разбере локалниот контекст. Прирачникот обезбедува неколку техники што може да им помогнат на младинските работници да ја истражат и да ја разберат својата локална средина со млади: да се видат поглавјата за контекстуална анализа и истражување акции.¹⁷

Превентивна улога на отворена младинска работа во радикализација и екстремизам – Вернер Принзјакович (Werner Prinzjakowitsch)

По документот РАН (2016) за „Темелно причини за радикализам“, В. Принзјакович (2017) расправа дека при обликувањето на својот идентитет младите бараат духовна и практична перспектива. Ако недостига некоја, тие стануваат особено ранливи на регрутирањето од екстремистите.

Според таквото тврдење, „отворената младинска работа“ содржи специфични карактеристики што се важни кога станува збор за спречување на радикализмот и екстремизмот. Терминот „отворена младинска работа“ се однесува на „да им се овозможи на младите, што значи да им се даде шанса да постапуваат надвор од барањата на светот на возрасните

¹⁶ стр. 2 РАН издание (2016)

¹⁷ стр. 44 British Council & SALTO Youth (2017).

Centre of Excellence

и работната средина.¹⁸ Насочен е кон овозможување самоизразување и самоефикасност и создавање благодарна средина во која ќе расте младината. Кога станува збор за спречување насилан екстремизам особена важност добиваат следниве принципи на отворена младинска работа¹⁹:

- **Отвореност:** Отворената младинска работа, генерално, е отворена за сите млади луѓе, без предуслови. Нема притисок или обврска, а анонимноста е гарантирана. Ова прави младите да се чувствуваат добредојдени, дури и ако се чувствуваат исклучени од општеството.
- **Создавање отворена, но сигурна средина за спор и дискусија:** Младите да се прифатат такви какви што се, со сите нивни размислувања. Да се обезбеди безбеден простор за да се дискутира за овие размислувања, без да им се дозволи на младите да ја преземат дискусијата. Создавајќи безбедна средина за дискутирање за овие прашања, тие нема да бидат присилени да дискутираат за нив во области каде што може да се вмешаат екстремистите.
- **Да се има јасен политички став за кој може да се расправа и јасно да се искаже:** Да се има став на прифаќање на младите луѓе не значи дека не смее приватно да се има сопствено различно политичко мислење. Младинските работници треба да бидат автентични. Во сензитивната област на екстремистичката идеологија не е возможно да се промовираат гледишта што некој не ги поддржува 100%.
- **Да се познава светот на младите луѓе:** Експлицитно познавање на директната средина, социјалните, економските и културните услови на младите луѓе е фундаментален предуслов за да се работи со нив.
- **Да се има професионално познавање на прашањата што се важни за младите луѓе:** Во дискусиите што се поврзани со спречувањето насилан екстремизам, младинските работници може да се плашат дека им недостига познавање на религијата или на одредена идеологија. Сепак, не е важно длабинското познавање, туку солидното познавање. Ова важи за сите други прашања што се важни за младите луѓе: не треба да си лекар за да дискутираш за дрога со младите. Ако е потребно длабинско познавање, поканете експерт за таа цел.
- **Судете за однесувањето, а не за лицето:** Постојаната професионална врска на доброволна основа може да функционира само со заемно почитување на вклучените лица. Во случај на вербален или физички престап, во фокусот на критиката треба да биде лошото однесување, а не самото лице, особено кога станува збор за насилство, величање на насилството или расизмот, без оглед дали е вербално или психичко.
- **Да се постават јасни граници, а истовремено да се почитува лицето:** Границите мора да се објаснат кохерентно и не треба да бидат случајни. На повредата на тие граници мора да се одговори веднаш и на соодветен начин, а некогаш може да бидат потребни и санкции. За младите многу е важно барањето ориентација, јасни граници.

¹⁸ стр. 61 W. Prinzjakowitsch (2017)

¹⁹ стр. 77-82 W. Prinzjakowitsch (2017)

- **Имајте предвид дека за спречување се потребни време и континуитет:** Не очекувајте дека брзо ќе се реши. За спречување се потребни време и континуитет.

Дополнителни препораки

Сите публикации за кои е дискутирано во експост документот може да обезбедат значителна помош младинските работници да може да ја разберат и да работат на спречување на радикализација. РАН МФ&З ги советува сите професионалци што работат во областа на младинската работа да го разгледаат во детали и да ги искористат придобивките од достапниот материјал. Секоја публикација има различни сили, од теоретски информации до многу практични препораки и вежби. Иако може сите препораки да не се применливи за секоја локална ситуација, обемноста на материјалот нуди лекции што се корисни за повеќето.

Младинските центри и поврзаните органи на младинските работници треба да им обезбедат можност да имаат корист од овие публикации: да ги поделат и да им дадат време за да го прочитаат и да дискутираат за материјалот. Уште подобро е овозможување на семинари за обучување за спречување насилан екстремизам при што ќе се консултира постојниот материјал.

На крајот, учесниците на состанокот на МФ&З утврдија неколку аспекти од младинската работа што може да имаат корист од дополнителните напори во однос на спречувањето насилан екстремизам. Во текот на состанокот се дискутираше за неколку проекти што (ќе) се фокусираат на исполнувањето на овие празнини. Подолу се разгледани неколку примери и од овој состанок и од претходните состаноци.

Младинска онлајн-работа

Голем дел од своето време младите минуваат на интернет. Екстремистите знаат како да ги најдат; тие им нудат пропаганда со висока вредност и активно приоѓаат и онлајн-регрутираат²⁰. Поради тоа учесниците сметаат дека младинските работници треба повеќе да работат онлајн. Во однос на спречувањето насилан екстремизам, младинските работници имаат повеќе начини за да работат онлајн: да обезбедат алтернативни наративи и онлајн да работат директно со младите, еден пример е на социјалните медиуми. Учесниците се согласија дека работата на интернет може да ја зајакне, но никогаш не може да го замени конвенционалниот начин на младинска работа.

---

²⁰ Издание РАН (2015)

Џамал ел Китаб (Jamal el Khitab) (Австрија)

Клучниот тим зад проектот „Џамал“ се состои од девет лица (млади и возрасни), а за четворица од нив може да се каже дека се поранешни поддржувачи на ИД или кои му го свртеле грбот на џихадизмот. Нив ги поврзува тоа што сите се млади муслимани што сакаат да застанат наспроти религиозно поттикнатиот екстремизам.

Тимот, поддржан од тим младински работници и од други експерти, обезбеди серија видеа што ја раскажуваат приказната за Џамал, измислен млад човек кој избегал во Австрија како дете. Џамал зборува за фрустрациите што ги искусил и се прашува за исламскиот идентитет, давајќи алтернатива наспроти екстремистичката идеологија. Во видеата се раскажуваат приказни земени директно од животите на младите. Може да се погледнат на <https://www.youtube.com/watch?v=sJkBZRn82kY>

По поставувањето на овие видеа на онлајн-каналите каде што може да се најде целната група (млади што се заинтересирани за екстремистичката идеологија), младинските работници почнаа дискусија и процеси на рефлектирање со оние што реагираа на содржината (онлајн-работа на улица).

WebWalkers (Франција)²¹

Инспириран од хомонимната програма Fryshuset (Шведска), Националниот институт за фамилии, младите луѓе, младинските организации и семејствата соработуваат за да сфатат што може да направат младите луѓе и што не треба да прават кога се на интернет и како да се заштитат самите. Вештините за онлајн -светот им се претставуваат на младите во работилници што не се прават на интернет, а ги водат младински работници.

Второ, програмата обучува младински работници за да можат да работат со млади и да дискутираат комплицирани теми. Програмата дополнително е развиена во 2018 година за конкретно да одговори на предизвиците и темите поврзани со радикализаија и насилен екстремизам.

Одвоена младинска работа

За голем број од техниките и од методологиите што се претставени во постојните материјали потребна е контролирана средина, како младински центар. Овие техники помалку се корисни за младинските работници што работат на улица (што уште се нарекува одвоена младинска работа или мобилна младинска работа). Иако публикациите на ГД за образование и култура, САЛТО и В. Принзјакович содржат многу корисни препораки за младинските работници, може да бидат од корист и неколку специфични вештини.

²¹ <http://promeneursdunet.fr/>

Centre of Excellence

Ваја Китаб (Vaja Kitab) (Германија)

Младинските работници на Ваја Китаб (Vaja Kitab) бараат млади во јавната сфера и работат со нив на терен. Значи, тие се среќаваат со младите луѓе во нивната „удобна зона“ во смисла на ставовите и начините на однесување.

Младинските работници на Ваја Китаб работат и со млади од десничарскиот екстремизам. За справувањето со екстремизмот се користат елементи на медијација, обука за антирасизам и интеркултурна обука, обука против насилство и обука за социјални и лични вештини. Последно, но не помалку важно, активностите од заеднички интерес (како спорт) се користат за да ги доближат членовите на екстремистичките десничарски/мизантропски клики и лица надвор од (екстремистичката) десничарска/мизантропска средина.

Евалуација

Во областа спречување на насилниот екстремизам има потреба за евалуација и методологија заснована врз докази. Исто така, ова важи и за спречувањето насилен екстремизам во младинската работа.

СтопР (StopR) (Бугарија)

Проектот СтопР (StopR) беше почнат неодамна за да им помогне на младинските работници да се справат со радикализмот. Им помага за да се прошири дијалогот на оваа тема. Цел на проектот е понатаму да се надгради капацитетот на младинските работници со користење на едукациска онлајн-платформа. Ова обезбедува простор каде што организациите што работат на спречувањето на младинскиот радикализам да може да ги споделат најдобрите практики и искуства што добиле квалитет за печат развиен во рамките на проектот. Од јули 2017 година тие меѓу другите алатки развија и листа на критериуми за квалитет за методологиите. Основаа и фокус-групи со младински работници во сите земји што учествуваат. Проектот се одвива од јули 2017 до октомври 2018 година. Повеќе информации: <http://www.szubjektiv.org/en/stopr/>.

Centre of Excellence

Додаток

1. British Council & SALTO Youth (2017) „Young People and Extremism Resource Packs for Youth Workers“ <https://www.salto-youth.net/rc/cultural-diversity/publications/youngpeopleandextremismpack/>
2. British Council & SALTO Youth (2017) „Young People and Extremism Resource Packs for Youth Workers -Additional Material“ <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-3567/SALTO%20Cultural%20Diversity%20Youth%20and%20Extremism-Additional%20Materials.pdf>
3. Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (2017) „The contribution of youth work to preventing marginalisation and violent radicalisation“ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7f9cdb66-19c4-11e7-808e-01aa75ed71a1/language-en>
4. Prinzjakowitsch, W (2017). „The preventative role of open youth work in radicalisation of open youth work“ http://www.newman.ac.uk/files/w3/research-centres/pdf/International_journal_of_open_youth_work.pdf?q=631
5. Radicalisation Awareness Network Issue paper (2016) „Counter Narratives and Alternative Narratives“ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_cn_oct2015_en.pdf
6. Radicalisation Awareness Network Issue paper (2016) „The Root Causes of Violent Extremism““ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_root-causes_jan2016_en.pdf
7. Radicalisation awareness Network website (online) https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network_en
8. RAN YF&C Issue paper (2018) „Discussing taboos and controversial topics“. This will be available on the RAN website in 2018 https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-calendar_en

Translated within:

Co-funded by the
Internal Security Fund
of the European Union